

PARTIJCONGRES: DUBBELZINNIGE RHETORIEK

PETITIONISTEN TRACHTEN TEVERGEEFS AANDACHT GEDELEGEERDEN TE TREKKEN

ZOP, 18 september 1997

Het 15e Congres van de Communistische Partij dat op dit moment in Peking werd vandaag besloten na een vergadering van drie uur, een stemming en het spelen van "De Internationale". Het congres muntte zich vooral uit in dubbelzinnige retoriek. De openstelling van enkele delegatieontmoetingen en een tiental persconferenties moesten de schijn van nieuwe openheid wekken. Maar het congres vormde ook een excuus voor het volk om haar klachten te uiten.

(Door Jan van der Made)

BEIJING (ZOP) "Geeft U alstublieft deze brief aan Jiang Zemin". De vrouw, gekleed in een vaal, paars jakje klampt me aan even buiten het enorme "Mei Di Ya" pershotel waar nieuwsconferenties worden gehouden. Maandag was dat er een van de minister van justitie Xiao Yang, die uitlegde dat het Chinese rechtssysteem "sinds 1979 enorme vorderingen heeft gemaakt". De conferentie is er een van een stuk of tien die speciaal georganiseerd werden om een schijn van grotere openheid rond het partijcongres te geven. Mensen die onheus zijn bejegend door de politie hebben recht op compensatie, aldus de minister, daar staat de Chinese regelgeving garant voor.

De vrouw in het paarse jasje is het er niet mee eens. "Mijn vader werd in 1966 door een vrachtwagen doodgereden. Er stond een politieman bij. Hij deed niets. Ik ben al meer dan dertig jaar bezig met procederen. De politie ontkent elke verantwoordelijkheid en de dader gaat vrijuit". De vrouw was al bij het officiële ombudskantoor geweest, een drabbig complex in Peking-zuid, maar dat was op niets uitgelopen, die zijn waardeloos, moppert ze. Haar laatste kans is om via buitenlanders de brieven aan hoge regeringsleiders te overhandigen.

Het partijcongres lijkt een magneet voor allerlei petitie's en brieven aan hogere leiders. Ook afgelopen zaterdag deelde een man pamfletten uit in de buurt van de Grote Hal van de Volk, waar veel delegaties aan het delibereren waren. "Mijn vader werd in de gevangenis gegooid en gemarteld. Hij diende zijn beklag in, maar nooit kreeg hij compensatie. Geef alstublieft deze brief aan Liu Huaqing (de tachtigjarige generaal die zitting heeft in het permanente comité van het politburo)". De vrijdag ervoor werden enkele uitdelers van pamfletten gearresteerd op het Tiananmenplein.

BRIEF

Maar het is niet alleen het gewone volk dat naar deze middelen grijpt. Ook de voormalige partijsecretaris Zhao Ziyang (77), die na het bloedige neerslaan van de democratiebeweging in 1989 van al zijn functies werd ontheven vanwege zijn vermeende steun aan de demonstranten, schreef afgelopen vrijdag een drie pagina's tellende brief aan "het presidium van het Vijftiende Partijcongres, ter overhandiging aan alle kameraden afgevaardigden", waarin hij oproept tot een "herziening van het oordeel over het "Vier Juni Incident", toen volksdemonstraties tegen corruptie en voor meer openheid door het Volksbevrijdingsleger werden neergeslagen ten koste van vele doden. De beweging werd omschreven als een "antirevolutionaire opstand".

"Het was in feite geen anti-revolutionaire opstand", schrijft Zhao, "en het had niet opgelost moeten worden met onderdrukking middels wapengeweld". Zhao wijst erop dat het bloedbad de relaties tussen volk en de partij, maar ook tussen China en Taiwan en China en de rest van de wereld, nu nog steeds beïnvloeden. Eerder deze week ontkenden officiële woordvoerders van het bestaan van deze brief, die circuleert onder ambassades en persbureaux Peking, op de hoogte te zijn.

Ontkennen is trouwens toch het codewoord. Ondanks de "nieuwe openheid" (het is de eerste maal in de geschiedenis van de Volksrepubliek dat buitenlanders aanwezig mogen zijn bij vergaderingen van delegaties) is concrete informatie niet te krijgen. Een volledige lijst met alle delegatieleden werd nooit gepubliceerd. Buitenlanders wordt individuele toegang met de afgevaardigden - die in zwaarbewaakte hotels zitten - ontzegd.

MONOLOGEN

Afgelopen weekend waren delegatievergaderingen van zes provincies en drie steden open voor buitenlandse journalisten. Maar in plaats van discussies waren er eindeloze monologen met loftuitingen aan het adres van Jiang Zemin's redevoering en de theorieën van Deng Xiaoping. Op persconferenties worden gerichte vragen (hoeveel doodstraffen worden er ieder jaar uitgedeeld bijvoorbeeld) steevast omzeild.

Wat wel bekend is: er is geluisterd naar het rapport van het Centrale Comité over de economische en politiek ontwikkeling van de afgelopen vijf jaar. Daarnaast werd er geluisterd naar een idem rapport van de Centrale Commissie ter Inspectie van Partijdiscipline (CCIP, die onder andere partijleden controleren op corrupte praktijken). Verder werden er amendementen in de partijstatuten goedgekeurd (het bestaande socialistische canon van Marxisme-Leninisme en "Mao Zedong Denken" zal worden uitgebreid met de "Deng Xiaoping Theorie", i.e. de politiek van hervormingen en open deur en de "socialistische markteconomie"). Het stemmen vond vandaag plaats. Resultaat: een unaniem handopsteken, geen tegenstemmen, zelf geen onthoudingen.

De resultaten van de stemming over het nieuwe centrale comité, dat vanmiddag aan haar eerste voltallige zitting begon, werden niet meteen officieel meegedeeld. Afgevaardigden die na het congres uit de Grote Hal van het Volk kwamen bevestigden echter dat Qiao Shi (75), generaal Liu Huaqing (81) en Yang Baibing, broer van voormalig president Yang Shangkun niet in het nieuwe Centrale Comité werden gekozen, en daarmee hun kans op een zetel in het nieuwe politburo hebben verloren.

Het nieuwe politburo zal morgen worden gekozen. Nieuwe leden zijn mogelijk generaal Zhang Wannian die in de plaats zou komen voor Liu Huaqing en daarmee het Volksbevrijdingsleger binnen het machtigste orgaan van de Communistische Partij China gaat vertegenwoordigen.